

letnek, az 1. bányának, az 1. depónak és a téglatárolónak kijelölt terület megelőző régészeti feltárását.

Az összesen 10,8 ha régészeti terület feltárása folyamán harminchat objektum került elő, melyeknek zöme (összesen húsz gödör) egyáltalán nem tartalmazott leletanyagot. Kilenc gödör leletanyaga főként állatcsontból és néhány jellegtelen kerámiatöredékből állt, így ezek datálása problematikus. Az előkerült cseréptöredékek alapján biztosan bronzkorinak mondható a 2. (edénye alapján valószínűleg urnásír), a 13., a 35. és a 36. számú gödör. Az ásatás legfőbb eredményeként könyvelhettük el a 15., 18., 33. és 34. számú sírok előbukkanását, melyek közül a 15. kora bizonytalan, a többi hármak kora avar korinak határoztuk meg. Kiemelkedően gazdag leletanyag (ezüst fülbevalók, gyöngysorok, két bizánci arany solidus, egy exágium, díszített csontlemez, aranyozott ezüst kantárveretek, zabla, kengyelpár stb.) került elő a 33. és a 34. sírokból. Temetéskor mindkét sírba nyúzott birkát, a másodikba nyúzott lovat helyeztek. A két sírt különlegessé teszi az is, hogy közelükben nem bukkantunk további temetkezésekre. A leletanyagot a nyíregyházi Jósza András Múzeumba szállítottuk.

Munkatársak: dr. Istvánovits Eszter, dr. Kurucz Katalin régészek, Mester Andrea gyűjteménykezelő, Simonné Asztalos Henrietta adattáros, Szinyéri Péterné, Takácsné Varga Ágnes, Németh Erika restaurátorok, Bocz Péter régésztechnikus, Vremir Mátyás geológus, Szegfű László anyagbeszerző.

GERGELY BALÁZS – SZÉKELY ZSOLT – BEJINARIU, IOAN

394. Tivadar és Kisar községek között, Tisza

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) I

2004. december 8–11. között víz alatti régészeti felderítést végeztünk. Cél a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztéséhez kapcsolódó mederkotrás területének régészeti térképezése volt a Tisza 704.75–705.25 fkm közötti szakaszán a bal part előtt. A folyami felderítés módszerével a part előtti 25–30 m széles sávot fésültük át. A potenciális lelőhelyeket bójával, vagy a parthoz kivezetett kötéllel jelöltük. A kijelölt objektumokat célmerüléssel kontrolláltuk. A lelőhelyeket térképen rögzítettünk, a faanyagból dendrokronológiai vizsgálat céljából minden esetben mintát vettünk.

A célterület Tivadar és Kisar községek között helyezkedik el a modern híd két oldalánál a bal part előtt. Az első, a második és a harmadik katonai felmérési térképek a mai híd térségében révátkelőt jelölnek. A második és a harmadik felmérés pedig vízimalmokat is ábrázol a rév alatti szakaszon. Mivel az utcarendszer fő elemei és jellegzetes pontjai (templom, temető, elágazások) a 18. század óta nem változtak, ezért a rév helye viszonylag pontosan megállapítható volt.

A kutatás előtti héten áradás volt, munkánk ideje alatt a folyó folyamatosan apadt (+23-ról –80 cm-re). Ennek ellenére a víz átlátszósága csekély volt, az áramlás pedig – különösen a munka elején – rendkívül erős.

Emiatt a munkát a híd alatti csendes szakaszon kezdtük el. A jobb parti pillér alatt megtaláltuk a korábbi betonpillér csomóját. A pillér DK-i sarkánál két 20 cm átmérőjű fenyőcölöpöt találtunk, talán egy korábbi híd pillérei. Mintegy 100 m-rel lejjebb, a 704,92-es fkm-nél, a meredek parttól 15 m-re egy fekvő, erősen erodálódott tölgycölöpöt találtunk, másodlagos helyzetben.

Az apadás lehetővé tette, hogy a jóval erősebb sodrásnak kitett felső szakaszt is átvizsgáljuk. A 705.2-es fkm-nél két, egymástól 0,5 m távolságra elhelyezkedő, 20 cm átmérőjű fenyőcölöpöt találtunk a parttól 10 m-re. A cölöpből mintát fűrészeltünk. A cölöpök pontosan azon a területen kerültek elő, ahol a térképek alapján a rév működhett. A rév felderítése céljából a jobb parti homokpad lábánál is felderítést végeztünk. Ezen a területen azonban nem találtunk semmilyen jelenséget, feltételezhetően a folyamatosan épülő homokpad mindent elfedett.

A kormeghatározásra vett minták közül a tölgycölöp nem tartalmazott elég évgyűrűt, a két fenyőcölöp pedig jelenleg nem illeszthető be a Kárpát-medence adatbázisába (ennek oka valószínűleg az, hogy a kárpátjai évgyűrűsor még nem készült el, pedig vélhetően innen származnak a cölöpök).

Régészeti szempontból a vizsgált folyószakaszon a régi rév helye számít érzékeny területnek, mivel itt az üledék alatt a rév használatának korából származó tárgyak halmozódhattak fel. Ezekből következtetni lehet a rév használatának korszakaira, a használat jellegére és intenzitására.

TÓTH JÁNOS ATTILA

395. Tormásliget, Homokbánya

(Vas megye) Ó, Kö

2004. december 7-én a Savaria Múzeum Régészeti osztályának munkatársaival terepbejárást végeztünk a leendő külfejtéses homokbánya területén. A „Tormásliget I. – homok” névvel ellátott terület a Tormás-pataktól Nyra egy nagyobb plató szélén helyezkedik el, melyből több kisebb természetes kiszögellés magasodik ki. A bejárást főleg ezekre a dombokra terjesztettük ki. A régi bánya közvetlen közelében csak két szórványnak minősülő őskori kerámiát találtunk, azonban a leendő bánya Ny-i oldalán, egy nagyobb szakaszon több őskori és középkori kerámiát és vassalakat tudtunk gyűjteni. Ez a hatalmas telep Ny-i irányban – a plató vonalával párhuzamosan – tovább húzódik.

Munkatársak: Vámos Gábor, Szilasi Attila Botond régésztechnikusok, Hódi Attila segédmunkatárs.

ILON GÁBOR

396. Tornyiszentmiklós, Zabos-telek

(Zala megye) R, N, Kö

A lelőhely Tornyiszentmiklós község belterületétől K-re, a Kerka patak Ny-i oldalán a patak árteréből kiemel-